

Eldre pasienter og mange pasienter med komorbiditet får EBRT og adjuvant ADT (androgensuppressjon) i seks måneder eller to år. Varighet av ADT er avhengig av hvilken risikogruppe pasienten tilhører. Unntaket er eldre og/eller sykdomsbelastede pasienter med lavrisiko lokalavansert cancer der «watchful waiting» er mest hensiktsmessig. Disse pasientene får ADT ved symptomer/progresjon. Alle pasienter som strålebehandles, har fått 70 Gy, ingen har fått lavere dose, slik Bjerklund Johansen antyder (1).

Jeg synes det er trist at en av våre kollegaer skaper usikkerhet omkring behandling av prostatakreft. Det er svært viktig at man imøtegår denne sammenblendingen av behandlingsprinsipper, der det ikke skilles mellom primær kurativ behandling og eksperimentell behandling i en studiesetting. Våre pasienter skal føle seg trygge på at de får god behandling forankret på oppdaterte internasjonale retningslinjer. Kurativ standardbehandling i Norge er radikal prostatektomi eller ekstern stråling med 70 Gy, helt på linje med andre fagmiljøer i Europa.

Arve Gustavsen

arve.gustavsen@online.no

Arve Gustavsen [f. 1952] er urolog ved Uro Sør AS. Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Johansen TE. Ulike retningslinjer for behandling av prostatakreft. Tidsskr Nor Legeforen 2015; 135: 924–5.

Re: E-sigaretter – til skade eller nytte?

Sanner og Grimsrud oppsummerer sine kunnskaper om forskning rundt damp (e-sigaretter) i denne kronikken i Tidsskriftet (1). Jeg mener utvalget av referanser som er gjort, dessverre er et godt eksempel på hva som skjer når man søker kunnskap ut fra et allerede inntatt standpunkt.

Av ca. 600 produsenter av dampeutstyr, kontrolleres seks eller syv av tobakksindustrien. Det er ingen ting som så langt tyder på at tobakksindustrien velger å satse på tredjegerasjons dampeutstyr, som faktisk er det som får garvede røykere til å legge bort tobakken (2).

Jeg synes også kronikken bærer preg av at ingen av forfatterne noen gang har vært røykere. De forholder seg svært abstrakt til fenomenet røyking, og dermed også damp og likheter/forskjeller mellom disse. Man snakker om antall drag fra en sigarett og fra dampeutstyr, uten å ane at dette avhenger av situasjon, styrke, smak og individuelt behov for nikotinopptak. For å få et forholdsvis objektivt mål på likhet og forskjeller mellom nikotinopptaket i blodet fra en sigarett versus andregenerasjons dampeutstyr, anbefaler jeg Konstantin E. Farsalinos et al sin rapport publisert i 2014 (3).

I teksten vises det også til uhell med nikotinforgiftning og batterier. Jeg hadde ventet meg at en slik opplisting i det minste hadde vært så pass seriøs at det ble sammenlignet med antall forgiftninger fra porsjonssnus eller nikotintyggegummi, eller antall eksplosjoner i andre batteridrevne enheter som f.eks. mobiltelefon, nettbrett etc.

Artikkelforfatterne nevner også et besynderlig utvalg av bivirkninger, som i beste fall kan tilskrives generelle virkninger av røykeslutt og i verste fall er hentet fra forskningsrapporter som allerede er tilbakevist på grunn av metodiske feil og feil anvendelse av utstyr. Det samme gjelder forfatterens referanse nummer 20 vedrørende karbonyler.

Norsk Dampelskaps medlemmers erfaringer er at brukerne i Norge er godt voksne mennesker som har vært røykere i mer enn 20 år. De aller fleste greier å legge bort tobakken når de finner dampen. Å påstå at damp kan være en inngangsport til røyking, er igjen et eksempel på at kronikkforfatterne kun har en teoretisk tilnærming til saken. Vår erfaring understøttes av en artikkel publisert i Environmental research and Public Health (4).

Norsk Dampelskap ber kronikkforfatterne tenke seg om en gang

til. Et høyt avgiftsnivå og regulering av damp og nikotinholdig e-væske som enten tobakksvare eller legemiddel mener jeg vil bidra til å sementere dagens røykevaner. Jeg trenger neppe å påpeke ytterligere hvilket tap det vil være for folkehelsen.

Sigrud Lerud

info@norsk-dampelskap.no

Sigrud Lerud [f. 1960] er sekretær i Norsk Dampelskap. Oppgitte interessekonflikter: Jobber i Norsk Dampelskap, en organisasjon som jobber for å informere om damp og for en fornuftig regulering av damp. Foreningen har 18-årsgrense. Vi har ingen tilknytning til eller økonomiske interesser i salg og produksjon av dampeutstyr og e-juice.

Litteratur

1. Sanner T, Grimsrud TK. E-sigaretter – til skade eller nytte? Tidsskr Nor Legeforen 2015; 135: 959–61.
2. Tokle R. Elektroniske sigaretter – bruksmønster, brukergrupper og brukerkultur. SIRUS rapport 5/2014. <http://www.sirus.no/publikasjon/rapporter/2014-2/elektroniske-sigaretter-bruksmonster-brukergrupper-og-brukerkultur/> (5.6.2015).
3. Farsalinos KE, Spyrou A, Tsimopoulou K et al. Nicotine absorption from electronic cigarette use: comparison between first and new-generation devices. Scientific Reports 4, Article number: 4133 <http://www.nature.com/srep/2014/140226/srep04133/full/srep04133.html> (22.6.2015).
4. Phillips CV. Gateway Effects: Why the Cited Evidence Does Not Support Their Existence for Low-Risk Tobacco Products (and What Evidence Would). Int J Environ Res Public Health 2015; 12: 5439–64.

Re: E-sigaretter – til skade eller nytte?

I Sanner og Grimsruds artikkel om e-sigaretter i Tidsskriftet (1) hevdes følgende: «I en ny svensk undersøkelse (2) fant man at ungdom som hadde prøvd snus da de var i 12–13-årsalderen, hadde 3,4 ganger høyere risiko enn andre for å være røykere da de var 17–18 år gamle. Det er nærliggende å tenke seg at nikotinvhengighet har spilt en rolle her. I lys av dette må vi anta at ungdom som begynner med e-sigaretter, også har økt risiko for senere å begynne å røyke.»

Jeg stiller store spørsmålstegn ved hvordan man kan dra denne slutningen. For det første er nikotinvhengighet omdiskutert, og de fleste mener nå til dags at man ikke kan bli avhengig av nikotin alene, men bare i kombinasjon med andre stoffer i tobakk. Dette mener jeg kan forklare utfallet av snusundersøkelsen det vises til, men det betyr også at det ikke er noe grunnlag for å trekke konklusjonen at e-sigaretter vil føre til det samme. Jeg har fremdeles til gode å høre om et eneste tilfelle hvor en person har startet med e-sigaretter og så gått over til tobakksrøyking på de årene e-sigaretten nå har vært i bruk. Jeg vil utfordre Sanner og Grimsrud til å dokumentere et slikt tilfelle. Jeg vil også utfordre dem til å dokumentere andelen av e-sigaretterbrukere som aldri har røyket sigaretter før de prøvde e-sigaretter.

Morten Moe

morten.metall@gmail.com

Morten Moe [f. 1979] er IT-konsulent i Get AS. Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Sanner T, Grimsrud TK. E-sigaretter – til skade eller nytte? Tidsskr Nor Legeforen 2015; 135: 959–61.
2. Joffer J, Burell G, Bergström E et al. Predictors of smoking among Swedish adolescents. BMC Public Health 2014; 14: 1296.

Re: E-sigaretter – til skade eller nytte?

Jeg leste med interesse artikkelen av Sanner og Grimsrud om E-sigaretter (1). Dette temaet har interessert meg lenge. Med bakgrunn i studier vedrørende regulering av syresekresjonen, ble det klart for meg at det er en nær sammenheng mellom funksjons- og vekstregulering, og at kronisk stimulering av proliferasjon med-

>>>